

महाराष्ट्र राज्य नाट्य स्पर्धा

१५ सप्टेंबर, २०२२ पर्यंत प्रवेशिका पाठविण्याची मुदत

मुंबई, दि. १७ ऑगस्ट : शासनाच्या सांस्कृतिक कार्य संचालनालयाच्या वतीने दि. १५ नोव्हेंबर, २०२२ पासून सुरु होणाऱ्या राज्य नाट्य स्पर्धासाठी हौशी नाट्य संस्थांकडून दिनांक १७ ऑगस्ट ते १५ सप्टेंबर, २०२२ पर्यंत प्रवेशिका मागविण्यात येत असल्याची माहिती सांस्कृतिक कार्य मंत्री श्री. सुधीर मुनगंटीवार यांनी दिली.

६१ व्या हौशी मराठी नाट्य स्पर्धेची प्राथमिक फेरी दिनांक १५ नोव्हेंबर, २०२२ पासून महाराष्ट्र राज्यातील विविध स्पर्धा केंद्रांवर आयोजित करण्यात येणार आहे. तसेच ६१ व्या महाराष्ट्र राज्य हौशी हिंदी, संगीत व संस्कृत नाट्य स्पर्धांची अंतिम फेरी १ जानेवारी २०२३ पासून प्रत्येकी एका केंद्रावर आयोजित करण्यात येणार आहे. तसेच १९ व्या महाराष्ट्र राज्य बालनाट्य स्पर्धेची प्राथमिक फेरी १ जानेवारी २०२३ पासून १० केंद्रांवर आयोजित करण्यात येणार असून दिव्यांग बालनाट्य स्पर्धेची अंतिम फेरी फेब्रुवारी २०२३ मध्ये आयोजित करण्यात येणार आहे.

राज्य नाट्य स्पर्धेकरीता रु.३,०००/- इतक्या अनामत रकमेचा धनाकर्ष तर बालनाट्य स्पर्धेकरीता रु.१,०००/- इतक्या रकमेचा धनाकर्ष स्पर्धक संस्थेने संचालक, सांस्कृतिक कार्य, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे नावे पाठवावयाचा आहे. प्रयोग सादर केल्यानंतर त्याच रकमेचा धनाकर्ष (डीडी) संस्थांना परत करण्यात येईल.

नोंदणीकृत हौशी नाट्य संस्थांना तसेच गतवर्षी राज्यनाट्य स्पर्धेत सहभागी झालेल्या नाट्य संस्थांना स्पर्धेसाठी विहित नमुन्यातील प्रवेशिका, नियम संचालनालयाच्या www.mahasanskriti.org या वेबसाईटवर नवीन संदेश या मथळ्याखाली उपलब्ध होतील. आवश्यक त्या कागदपत्रासह प्रवेशिका दि. १५ सप्टेंबर, २०२२ पर्यंत खालील पत्त्यावर सादर कराव्यात.

- १) मुंबई, कोकण व नाशिक विभागातील संस्थांनी संचालक, सांस्कृतिक कार्य संचालनालय, जुने सचिवालय, विस्तार भवन, पहिला मजला, महात्मा गांधी मार्ग, मुंबई-३२ (०२२-२२०४३५५०) या पत्त्यावर प्रवेशिका सादर कराव्यात.
- २) पुणे महसूल विभागातील संस्थांनी, सहाय्यक संचालक, सांस्कृतिक कार्य संचालनालय, विभागीय कार्यालय, बंगला क्रमांक-४, विमानतळ रोड, पुणे (९५७९०८५९१८) या पत्त्यावर प्रवेशिका सादर कराव्यात.
- ३) औरंगाबाद महसूल विभागातील संस्थांनी सहाय्यक संचालक, सांस्कृतिक कार्य संचालनालय, विभागीय कार्यालय, रुम नंबर-०२, एमटीडीसी बिल्डिंग, गोल्डी टॉकीजच्या समोर, स्टेशन रोड, औरंगाबाद-४३१००५ (०८७८८८९३५९०) या पत्त्यावर प्रवेशिका सादर कराव्यात.
- ४) नागपूर व अमरावती महसूल विभागातील संस्थांनी सहाय्यक संचालक, सांस्कृतिक कार्य संचालनालय, विभागीय कार्यालय, द्वारा : अभिरक्षक, मध्यवर्ती संग्रहालय, अस्थायी प्रदर्शन हॉल, तळमजला, सिव्हिल लाईन, नागपूर-४४०००१ (०७१२-२५५४२११) या पत्त्यावर प्रवेशिका सादर कराव्यात.

विहित मुदतीनंतर प्राप्त होणाऱ्या प्रवेशिका कोणत्याही परिस्थितीत स्विकारल्या जाणार नाहीत. प्रवेशिकेसोबत आवश्यक असणारी कागदपत्रे जोडलेली नसल्यास किंवा संपूर्ण तपशिल भरला नसल्यास प्रवेशिका अपात्र ठरविण्यात येईल. प्रवेशिकेतील त्रुटींच्या संदर्भात कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही, याची सर्व स्पर्धक संस्थांनी कृपया नोंद घ्यावी.

स्पर्धेसाठी संस्थेची निवड झाल्यानंतर संस्थेने शासनाने निश्चित केलेल्या केंद्रावर व दिलेल्या तारखेस प्रयोग सादर केला नाही, तर त्यांची प्रवेशिकेसोबत भरलेली अनामत रक्कम शासकीय कोषागारात जमा करण्यात येईल. नाट्यस्पर्धेकरीता संस्थांना शासन नियम बंधनकारक राहतील. नियमांचे उल्लंघन केल्यास संस्थेला अपात्र ठरविण्यात येईल.

राज्यातील जास्तीत जास्त नाट्य संस्थांनी महाराष्ट्र राज्य नाट्य स्पर्धेत आपला सहभाग नोंदवावा असे आवाहन सांस्कृतिक कार्य मंत्री श्री. सुधीर मुनगंटीवार यांनी केले आहे.

महाराष्ट्र राज्य नाट्य स्पर्धा

(२०२२-२०२३)

स्पर्धाचे नियम

महाराष्ट्र राज्य नाट्य महोत्सवांतर्गत नाट्यस्पर्धेत भाग घेऊ इच्छिणाऱ्या नाट्यसंस्थांचे अर्ज त्या संस्था खालील नियम व अटी पूर्ण करीत असतील तरच विचारात घेण्यात येतील :-

पात्रता

१ (अ) संस्था कमीतकमी दोन वर्षे अस्तित्वात असली पाहिजे.

(ब) (१) संस्था नोंदणी अधिनियम (Maharashtra co-op Society Registration Act, १९६०) किंवा सार्वजनिक न्यास अधिनियम (Bombay public Trust Act, १९५०) या अन्वये नोंदविलेली असली पाहिजे व अर्जात नोंदणीचा दिनांक व क्रमांक दिला पाहिजे.

२. किंवा ती संस्था, महाराष्ट्रातील विद्यापीठास संलग्न असलेल्या कोणत्याही महाविद्यालयाची नाट्यशाखा असली पाहिजे.

३. किंवा ती संस्था, संस्कृत पाठशाला किंवा माध्यमिक शाळा असली पाहिजे (संस्कृत नाट्यस्पर्धेसाठी फक्त)

४. अथवा सरकारी किंवा निमसरकारी खात्यातील कर्मचाऱ्यांची मान्य संघटना किंवा तिचा नाट्य, सांस्कृतिक विभाग असला पाहिजे.

५. संस्कृत नाट्यस्पर्धेखेरीज इतर स्पर्धेत प्राथमिक वा माध्यमिक शाळांना प्रवेश मिळणार नाही.

(क) संस्था व्यावसायिक नाटक मंडळी असू नये.

खुलासा

एखादी नाट्यसंस्था खाजगी मालकीची किंवा एकापेक्षा जास्त व्यक्तींनी भागीदारीत चालविलेली असली पाहिजे, मुख्यतः आर्थिक नफ्याच्या दृष्टीने ती चालविलेली असली तर ती संस्था व्यावसायिक नाटक मंडळी मानण्यात येईल.

(ड) महाराष्ट्र राज्य नाट्यस्पर्धेसाठी सुचविण्यात आलेल्या नाटकात काम करणारे सर्व कलाकार हौशी असले पाहिजेत व ते सर्व त्या संस्थेचे अधिकृत सभासद असले पाहिजेत.

खुलासा

जो कलाकार स्वतःच्या उपजीविकेसाठी, मुख्यतः नाटकातल्या किंवा सिनेमातल्या कामावर अवलंबून नसेल त्यास हौशी कलाकार मानण्यात येईल. ज्या कलाकाराने नाट्यस्पर्धेत भाग घेण्यापूर्वीच्या संपूर्ण काळात तीन महिन्यांपेक्षा अधिक काळात नाटक किंवा सिनेमा कंपनीत मासिक वेतनावर किंवा करार पध्दतीवर काम केले असेल किंवा रात्र वेतनावर ९० पेक्षा अधिक प्रयोगांत काम केले असेल त्यास हौशी कलाकार मानण्यात येणार नाही. एखादा कलाकार धंदेवाईक नट म्हणून नाटक किंवा सिनेमा कंपनीत काम करून सेवानिवृत्त झाल्यानंतर त्याला हौशी कलाकार समजण्यात येणार नाही व याबाबत त्याचा सेवानिवृत्तीनंतरचा काळही विचारात घेतला जाणार नाही.

- (इ) संस्थेच्या घटनेत तिच्या ध्येय आणि उद्देशांमध्ये सांस्कृतिक कार्याची अभिवृद्धी हा एक उद्देश असला पाहिजे किंवा संस्थेच्या घटनेत संस्थेचा घटनात्मकरित्या स्थापना झालेला असा नाटय विभाग किंवा सांस्कृतिक विभाग असला पाहिजे ही अट वरील नियम (ब) मधील (२) (३) व (४) कलमांना लागू नाही.
- (ई) अर्ज स्विकारावयाच्या अखेरच्या तारखेपासून आधीच्या २ वर्षांच्या काळात संस्थेचे कमीतकमी दोन तरी नाटयप्रयोग झालेले असले पाहिजेत. दोन किंवा अधिक एकांकिका एकाच वेळेस सादर केल्यास तो एक नाटयप्रयोग धरला जाईल.
- (फ) नियम (१) ब (४) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या संघटनाच्या नाटकांत त्या संघटनेच्या कर्मचाऱ्यांखेरीज इतरांस काम करता येणार नाही, मात्र अशा संस्थेच्या नाटय वा सांस्कृतिक विभागाच्या घटनेप्रमाणे बाहेरचे सभासद घेता आले तर अशा सभासद कलाकारांना त्या संस्थेच्या नाटकात काम करता येईल.
- (ग) महाराष्ट्राबाहेरील नोंदविलेल्या संस्था मराठी नाटयस्पर्धेचे नियम व अटी पूर्ण करित असतील तर त्यांना फक्त मराठी नाटयस्पर्धेत भाग घेता येईल. इतर राज्यातील विधिनियम आणि इतर परिस्थितीला अनुसरून अशा संस्थांना नाटयस्पर्धेकरिता पात्र ठरविण्याचा अधिकार संचालक, सांस्कृतिक कार्य यांना राहिल.
- (ह) कोणत्याही भाषेतील स्पर्धा भरविण्यास कमीतकमी पाच स्विकारपात्र प्रवेशिका आल्या पाहिजेत.

प्रवेशिका

२. (अ) नाटयस्पर्धेत भाग घेणाऱ्या संस्थेला त्यांनी योजिलेल्या नाटकांच्या पुस्तकाची एक सुवाच्य प्रत प्रवेशिकेसोबत द्यावी लागेल. प्रत सुवाच्य नसल्यास, प्रवेशिका स्विकारली जाणार नाही.
- (ब) (१) संस्थेला त्यांनी योजिलेल्या नाटकाच्या बाबतीत रंगभूमी प्रयोग परिनिरीक्षण मंडळाचे प्रमाणपत्र पाठवावे लागेल. असे प्रमाणपत्र प्रवेशिकेबरोबर नसेल तर प्रवेशिका स्विकारण्यात येणार नाही.
- (२) नवीन नाटयसंहितांना प्रोत्साहन देण्यासाठी असलेली मागील तीन वर्षांची अट आता शिथिल करण्यात येत असून संस्था कोणतीही संहिता निवडू शकेल, परंतु संहिता नवीन (त्या संहितेचा पहिला प्रयोग) असल्यास परीक्षणामध्ये एकूण गुणात ५ गुण अधिक दिले जातील.
- (क) प्रवेशिकेबरोबर जोडलेल्या कागदपत्रांत संस्थेला आपल्या नाटकात काम करणाऱ्या सर्व कलाकारांची संपूर्ण व बरोबर नावे ते करित असलेल्या भूमिकांच्या निर्देशासहित पाठवावी लागतील. नाटकाच्या दिग्दर्शनाची तसेच नेपथ्य आणि ध्वनी व प्रकाश योजनांची जबाबदारी उचलणाऱ्या व्यक्तीचीही नावे पाठवावी लागतील. नंतर त्यात काही बदल झाल्यास सुधारित नावे स्पर्धा सुरु होण्यापूर्वीच तीन आठवडे अगोदर पाठवावी लागतील.
- (ड) नाटकाच्या प्रतीत तसा खास उल्लेख असल्याशिवाय नाटकात स्त्रीपात्राची भूमिका पुरुष करणार असेल किंवा पुरुषपात्राची भूमिका स्त्री करणार असेल तर कोणत्याही संस्थेची प्रवेशिका नाटयमहोत्सवात स्विकारली जाणार नाही. हा नियम फक्त संस्कृत नाटयस्पर्धेकरिता आणि तोही फक्त शालेय संस्थांसाठी शिथिल करण्यात येईल.
- (इ) संस्थेला त्यांनी योजिलेल्या नाटकाचे स्वरूप विशेषतः ते नाटक स्वतंत्र आहे किंवा भाषांतरित आहे किंवा दुसऱ्या नाटकांचे रूपांतर आहे हे मूळ नाटकाचे लेखक, त्या मूळ नाटकाची भाषा यांचा निर्देश करून कळवावे लागेल. नाटक, कथा, कादंबरी इत्यादी अन्य वाङ्मय प्रकारांवर आधारित असेल तर तसाही उल्लेख करावा लागेल. लेखकाचे परवागीपत्र प्रवेशिकेसोबत सादर करावे लागेल. प्रवेशिकेबरोबर लेखकाचे परवागीपत्र नसेल तर प्रवेशिका स्विकारण्यात येणार नाही. संस्थेला त्यांनी योजिलेले **नाटक नवीन असल्यास व ते नाटयमहोत्सवाकरिता खास लिहिलेले असल्यास, तसा स्पष्ट उल्लेख करावा लागेल.**
- (ई) संस्कृत नाटयस्पर्धेत भाग घेणारी संस्था, पाठशाळा किंवा माध्यमिक शाळा असली तर, त्या शाळेने सादर केलेल्या नाटकात अध्यापकांना किंवा माजी विद्यार्थ्यांना भाग घेता येणार नाही. त्यांनी तसा भाग घेतल्यास, ती संस्था शालेयेत्तर संस्था मानली जाईल व राखीव पारितोषिकास अपात्र ठरविण्यात येईल.

- (फ) नाटयस्पर्धक संस्थेकडून अनामत रक्कम म्हणून रुपये ३,०००/- इतकी रक्कम रोख धनाकर्ष (डिडि) स्वरूपात प्रवेशिकेसोबत घेण्यात येईल. तसेच ज्या संस्था पूर्ण प्रयोग सादर करतील त्यांची अनामत रक्कम परत करण्यात येईल. आणि ज्या संस्था ऐनवेळी प्रयोग रद्द करतील त्यांच्या अनामत रक्कम शासकीय कोषागारात जमा करण्यात येतील. धनाकर्ष संचालक, सांस्कृतिक कार्य, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या नावे देण्यात यावा.
- (ग) प्राथमिक फेरीत पूर्ण नाटयप्रयोग सादर करणाऱ्या स्पर्धक संस्थेस नेपथ्य, ध्वनी व प्रकाश योजना, साहित्यांची वाहतूक, हमाली, नाटकाचे आकर्षक सेट्स इत्यादीसाठी नाटय निर्मिती खर्च म्हणून रुपये ६,०००/- इतकी रक्कम देण्यात येईल.

नाटकाचे स्वरूप, कालमर्यादा

- ३.(अ) स्पर्धेसाठी सुचविलेले नाटक स्विकारण्याचा किंवा नाकारण्याचा अंतिम अधिकार शासनास राहिल. स्पर्धेसाठी सुचविलेले नाटक शासनाने नाकारल्यास त्याची कारणे देण्याचे शासनावर बंधन राहणार नाही.
- (ब) संस्थेने योजिलेले नाटक पूर्वी नाटय महोत्सवात सादर केलेले असल्यास व ते पूर्वी पारितोषिकपात्र ठरलेले असल्यास, तेच नाटक त्याच संस्थेला पुन्हा सादर करता येणार नाही.
- (क) संस्थेने जे नाटक सादर करावयाचे त्या नाटकाचे नाव, लेखकाचे नाव अनुवादित असल्यास मूळ लेखकाचे नाव प्रवेशिकेत नमूद करावे लागेल. प्रवेशिकेत नमूद केलेले नाटक शासनाने स्विकारले नसल्यास तर दुसरे नाटक संस्थेला सूचवावे लागेल.
- (ड) नाटय महोत्सवात सादर केल्या जाणाऱ्या हौशी मराठी व हिंदी नाटकांची कालमर्यादा मध्यांतरासह दोन तासांपेक्षा कमी व तीन तासांपेक्षा जास्त राहता कामा नये. प्रत्येक मध्यांतर पंधरा मिनिटांचा असेल. एका नाटकात दोन मध्यांतरांपेक्षा जास्त मध्यांतर असता कामा नयेत.
- (इ) राज्य नाटयस्पर्धेत सादर करावयाच्या नाटकाचे त्या संस्थेने स्पर्धेपूर्वी दहापेक्षा अधिक प्रयोग केले असल्यास, ते नाटक स्पर्धेसाठी स्विकारले जाणार नाही.
- (ई) संस्कृत नाटकात काम करणाऱ्या कलाकारांची संख्या दहापेक्षा अधिक असता कामा नये. संस्कृत नाटकांची सादरीकरणाची कालमर्यादा ४५ मिनिटांपेक्षा कमी व एक तासापेक्षा जास्त राहता कामा नये. संस्कृत नाटकामध्ये मध्यांतर नसेल.

नाटयसंस्थांचा प्रवास व इतर खर्च

४. नाटय महोत्सवाकरिता निवडलेल्या स्थानिक संस्थेला, प्रवासखर्च व दैनिक भत्ता देण्यात येणार नाही. परंतु ज्या संस्थांना त्यांच्या नोंदविलेल्या कार्यालयाच्या ठिकाणाहून दुसऱ्या गावी नाटक सादर करण्यास सांगितले गेल्यास, त्यांना होणारा जाण्या-येण्याचा प्रवास खर्च व जेवणा-राहण्याचा खर्च देण्यात येईल. प्रवासखर्च, रेल्वेच्या दुसऱ्या वर्गाचा व रेल्वे नसल्यास एस.टी. च्या सर्वसाधारण दराप्रमाणे देण्यात येईल. जेवण्या-राहण्याचा खर्च दर दिवशी दरडोई रुपये १५०/- प्रमाणे देण्यात येईल. प्रत्येक संस्थेला किती दिवसांचा खर्च मिळू शकेल हे मागाहून कळविण्यात येईल. खर्चाची प्रतिपूर्ती नाटकात भाग घेणाऱ्या व प्रवेशिकेत दिल्याप्रमाणे त्यातील भूमिका करणाऱ्या कलावंतांच्या संख्येपुरतीच नियम क्र.४(ब) व (क) प्रमाणे मर्यादित असून याशिवाय दिग्दर्शक, पार्श्वसूचक, संघटक वगैरे इतर आठ जणांचा यात समावेश करता येईल. संगीतप्रधान नाटकाच्या बाबतीत जर त्या नाटकातील पात्रे रंगभूमीवर प्रत्यक्ष गात असतील तर हा खर्च बारा व्यक्तींना देण्यात येईल. प्रवेशिकेत नाटक संगीतप्रधान असल्याचा स्पष्ट उल्लेख असावयास हवा. त्याचप्रमाणे नाटकाच्या प्रतीत पद्यचरणांचा समावेश असला पाहिजे. संस्थेने खरेदी केलेल्या रेल्वे/एसटी तिकिटांच्या सत्यप्रती दिल्यानंतरच त्यांच्या प्रवास खर्चाची प्रतिपूर्ती करण्यात येईल. संस्थेने सवलतीच्या दराने रेल्वेने प्रवास केल्यास तो सवलतीचा खर्च अदा करण्यात येईल.

- (अ) २५० किलोमीटर किंवा त्यापेक्षा जास्त प्रवास करणाऱ्या संस्थांना शयनआसन आरक्षण खर्चसुद्धा देण्यात येईल.
- (ब) संस्कृत नाटकातील भूमिका करणाऱ्या जास्तीत जास्त १० कलाकारांचा प्रवास खर्च देण्यात येईल.
- (क) संस्कृत नाटयस्पर्धाव्यतिरिक्त इतर भाषांतील नाटयस्पर्धेत सादर होणाऱ्या नाटकातील भूमिका करणाऱ्या जास्तीत जास्त २० कलाकारांचा प्रवास खर्च देण्यात येईल.
- (ड) संचालक, सांस्कृतिक कार्य यांना (ब) व (क) या नियमांत दिल्यापेक्षा अधिक कलाकार आवश्यक आहेत हयाची खात्री झाल्यास, नियम क्रमांक (ब) व (क) शिथिल करण्याचा अधिकार राहिल.
- ५.(अ) प्रवेशिका विहित नमुन्यानुसार संपूर्ण आवश्यक माहिती व कागदपत्रे देऊन प्रवेशिकेच्या दिलेल्या मुदतीत पाठविली पाहिजे. दिलेल्या मुदतीत प्रवेशिका पाठविली नाही तर विचारात घेतली जाणार नाही.
- (ब) नाटय महोत्सवाकरिता निवडल्या गेलेल्या संस्थेला आपले नाटक दिलेल्या दिवशी दिलेल्या ठिकाणी व दिलेल्या वेळी सादर करावे लागेल. कोणत्याही कारणास्तव नाटय महोत्सवाकरिता निवडले गेलेले नाटक रद्द न करण्याची हमी संस्थेला द्यावी लागेल. शासनाने सांगितल्याप्रमाणे संस्थेने प्रयोग न केल्यास, ती संस्था व संस्थेच्या नाटकात भाग घेणारे कलावंत पुढील नाटयस्पर्धेत भाग घेण्यास अपात्र आहेत असे ठरविण्यात येईल. सुधारित नियमानुसार रुपये ३,०००/- एवढी अनामत रक्कम संस्थेस परत न करता शासकीय कोषागारात जमा करण्यात येईल. अपात्रतेची कालमर्यादा एक वर्ष राहिल.
- (क) अंतिम संगीत, मराठी, हिंदी व संस्कृत नाटयस्पर्धा यात प्रथम क्रमांकाची पारितोषिके मिळविणाऱ्या संस्थांना स्पर्धेनंतर शासनाने सांगितल्यास, एक किंवा अधिक प्रयोग सादर करावे लागतील.
- (ड) राज्य नाटय स्पर्धेतील मराठी, संस्कृत, संगीत व हिंदी नाटकांच्या अंतिम स्पर्धेत ठराविक एका विभागात सलग तीन किंवा अधिक वेळा प्रथम पारितोषिके मिळणाऱ्या कलाकारांना किंवा तंत्रज्ञान सन्माननीय विजेते समजण्यात येईल व त्यांना त्या ठराविक एका विभागात त्यानंतर पुढील पारितोषिकास अपात्र ठरविण्यात येईल. यात नाटय लेखकांचा समावेश नसेल.
- (इ) (१) कोणत्याही कलावंताला नाटयस्पर्धेत सादर होणाऱ्या त्याच भाषेतील एकापेक्षा जास्त नाटकातून भूमिका करता येणार नाहीत. मात्र या नियमाखाली संगीत मराठी नाटकांची स्पर्धा वेगळी मानली जाईल.
- (२) एका संस्थेला एकाच भाषेतील नाटयस्पर्धेसाठी स्विकारण्यात आल्यावर संचालक, सांस्कृतिक कार्य यांच्या पूर्वसंमतीशिवाय नाटकात भाग घेणाऱ्या कलाकारांच्या यादीत बदल करता येणार नाही.
- (३) संस्थेच्या किंवा संघटनेच्या प्रवेशिकेचा नाटयस्पर्धेसाठी स्विकार करण्यात आल्यावर संचालक, सांस्कृतिक कार्य यांच्या पूर्वसंमतीशिवाय नाटकात भाग घेणाऱ्या कलाकारांच्या यादीत बदल करता येणार नाही.
- (४) नाटयसंस्थेस शासनाकडून सुचविण्यात आल्यास, नाटकातील काही भाग किंवा वाक्ये गाळावी लागतील.
- (५) अंतिम स्पर्धेसाठी निवडून येण्यासाठी संस्थेला प्रादेशिक नाटयस्पर्धेत कमीत कमी ६० इतके गुण मिळणे आवश्यक आहे.
- (६) अंतिम नाटयस्पर्धेत संस्थेला पहिल्या, दुसऱ्या किंवा तिसऱ्या पारितोषिकाकरिता अनुक्रमे ७०, ६५ किंवा ६० इतके गुण मिळणे आवश्यक आहेत.
- (७) संस्थेने सरासरी ४० गुणांपेक्षा कमी गुण सतत दोन वर्षे मिळविल्यास ती संस्था नाटयस्पर्धेमध्ये भाग घेण्यास एक वर्षाकरिता अपात्र ठरविण्यात येईल.
- (८) स्पर्धेच्या पारितोषिकाविषयी शासनाने घेतलेले निर्णय अंतिम राहतील.
- (९) संस्थेने त्यांनी दिलेल्या प्रवेशिकेतील नियम व अटीचे बरोबर अनुकरण न केल्यास, ती संस्था

पुढील नाटयस्पर्धेमध्ये भाग घेण्यास अपात्र ठरविण्यात येईल.
(१०) कोणतेही कारण न देता एखादी प्रवेशिका रद्द करण्याचा अधिकार शासनास राहिल.

संगीत मराठी नाटकांच्या स्पर्धा

६. महाराष्ट्र राज्य नाटय महोत्सवाचे सर्व नियम संगीत मराठी नाटयस्पर्धेना लागू पडतील. या स्पर्धासाठी त्यात फक्त खालील बदल करण्यात आलेले आहेत :-

- (१) संगीत मराठी नाटकांची कालमर्यादा तीन तासांपेक्षा जास्त व ४ तासांपेक्षा कमी असावी.
- (२) संगीत नाटकांसाठी प्रत्यक्ष भूमिका करणाऱ्या कलाकारांखेरीज दिग्दर्शक, संगीत दिग्दर्शक, पार्श्वसूचक, वादक इत्यादी १२ जणांचा रेल्वे अथवा एस.टी.चा प्रत्यक्ष प्रवासाचा व राहण्याचा दरडोई रु.१५०/- प्रमाणे खर्च देण्यात येईल.
- (३) ज्या नाटकातील संगीत पदे, गीते, इत्यादी हे नाटकातील कथावस्तू भावभावना इत्यादींचे प्रकटनाचे माध्यम आहे असे नाटक संगीत समजले जाईल. लोकनाटय हे संगीत नाटक मानले जाणार नाही.
- (४) संगीत नाटयप्रयोगात काही विशिष्ट परिणाम साधण्यासाठी ध्वनिमुद्रित आवाज व पार्श्वसंगीताचा वापर करता येईल. परंतु पात्रांची पदे व गीते पार्श्वगायनाच्या आधारे सादर करता येणार नाहीत.
- (५) नवीन नाटय संहितेला प्रोत्साहन देण्यासाठी आता नवीन संहिता असल्यास (त्या संहितेचा पहिला प्रयोग असल्यास) परिक्षणामध्ये एकूण गुणात पाच गुण अधिक दिले जातील.

७.अ) अंतिम मराठी व मराठी संगीत नाटयस्पर्धेतील प्रथम, द्वितीय, तृतीय क्रमांकाचे पारितोषिक विजेते नाटक प्रादेशिक व अंतिम स्पर्धेचे केंद्र सोडून इतर जास्तीत जास्त पाच केंद्रावर सादर करावयाला हवे.

- (ब) सादर नाटयप्रयोग सादर करण्यासाठी प्रत्येक प्रयोग सादर केल्यानंतर रुपये १०,००० प्रमाणे ५ प्रयोगांसाठी रुपये ५०,०००/- चे अनुदान देण्यात येईल. तथापि हे अनुदान नाटकाची संहिता नवीन असले तरच देण्यात येईल.
- (क) यासाठी येणाऱ्या खर्चाची भरपाई करण्यासाठी अशा प्रयोगांना संस्थेस रुपये २०/- व रुपये १५/- दराची तिकिटे लावण्यास परवानगी देण्यात येईल.
- (ड) नाटयप्रयोग सादर करण्याची सर्व जबाबदारी संस्थेची राहिल.
- (ई) सादर नाटयप्रयोगाच्या जाहिरातीत महाराष्ट्र राज्य नाटय महोत्सवातील मराठी/संगीत नाटयस्पर्धेतील प्रथम/द्वितीय/तृतीय पारितोषिक विजेते नाटक असा समावेश असावा.
- (फ) अनुदान मिळण्यासाठी सादर केलेल्या नाटयप्रयोगाचा पुरावा शासनास सादर करावा लागेल. प्रथम स्पर्धेचे व अंतिम स्पर्धेचे केंद्र सोडून बक्षिस समारंभानंतर सहा महिन्यांच्या मुदतीत त्या संस्थेने असे नाटयप्रयोग सादर केले पाहिजेत.
- (ग) नियम क्रमांक ४ प्रमाणे संबंधित नाटय संस्थांना प्रवास खर्च व दैनिक भत्ता अनुज्ञेय राहिल.

६१ वी महाराष्ट्र राज्य नाट्य स्पर्धा

(२०२२-२०२३)

प्रवेशिका

१	संस्थेचे नाव									
२	संस्थेचा कायमचा पत्ता									
३	दूरध्वनी क्रमांक : भ्रमणध्वनी (मोबाईल) क्रमांक :									
४	ईमेल आयडी									
५	रु. ३,०००/- (रुपये तीन हजार) रकमेचा धनाकर्ष (डी.डी.) जोडला आहे काय ? असल्यास, धनाकर्ष क्रमांक, दिनांक तसेच बँकेचे नाव व शाखा याचा तपशील द्यावा. (धनाकर्ष लेखाधिकारी, सांस्कृतिक कार्य, मुंबई यांचे नावे देण्यात यावा) Accounts Officer, Cultural Affairs, Mumbai	होय/नाही धनाकर्ष (डी.डी.) क्रमांक : बँकेचे नाव : शाखेचे नाव :								
६.	संस्था नोंदविलेली असल्यास नोंदणी क्र.व दिनांक	कोणत्या कायद्याखाली : नोंदणी क्रं : दिनांक :								
७	नोंदणीकृत नसल्यास संस्था महाराष्ट्रातील विद्यापीठास संलग्न असलेल्या कोणत्याही महाविद्यालयाची नाट्यशाखा आहे का ?	होय/नाही								
८	नोंदणीकृत नसल्यास सरकारी किंवा निमसरकारी खात्यातील कर्मचाऱ्यांची मान्य संघटना वा तिचा नाट्य किंवा सांस्कृतिक विभाग आहे का ?									
९	संस्था हौशी आहे काय ?	होय/नाही								
१०	संस्था किमान २ वर्षांपासून अस्तित्वात आहे काय ? (नियम क्र.१ अ)	होय /नाही								
११	संस्था कोणत्या स्पर्धेत सहभागी होणार आहे (प्रत्येक स्पर्धेसाठी वेगळी प्रवेशिका भरावी) आवश्यक एका ठिकाणी होय असल्याबाबत (✓) अशी खूण करावी.	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>मराठी</td> </tr> <tr> <td></td> <td>मराठी संगीत</td> </tr> <tr> <td></td> <td>हिंदी</td> </tr> <tr> <td></td> <td>संस्कृत</td> </tr> </table>		मराठी		मराठी संगीत		हिंदी		संस्कृत
	मराठी									
	मराठी संगीत									
	हिंदी									
	संस्कृत									
१२	नाट्य महोत्सवात सादर करावयाच्या नाटकाचे व लेखकाचे नाव	नाटकाचे नाव : लेखकाचे नाव :								

	नाटक अनुवादित असल्यास मूळ लेखकाचे नाव																				
१३	नाटय स्पर्धेसाठी सूचविण्यात आलेल्या नाटकासाठी लेखकाचे परवानगी पत्रासोबत जोडले आहे काय ?	होय/नाही																			
१४	नाटकाचे स्वरूप स्वतंत्र आहे किंवा कसे ? (नियम क्र.२ इ.)			स्वतंत्र																	
				भाषांतरित																	
				रुपांतरित																	
				आधारित																	
१५	सोबत संहिता जोडली आहे काय ? नवीन संहिता असल्यास तसे स्पष्ट नमूद करावे. (संहितेच्या दर्शनी भागात संस्था, नाटकाचे नांव तसेच लेखकाचे नाव नमूद करावे)	होय/नाही																			
१६	संस्था सादर करू इच्छित असलेले नाटक यापूर्वी त्याच संस्थेने या स्पर्धेत सादर केले आहे काय ?	होय/नाही																			
१७	असल्यास हे नाटक या स्पर्धेत पारितोषिक प्राप्त ठरू शकले नाही, हे खरे आहे काय ? (नियम क्र. ३ ब)	होय/नाही																			
१८	या नाटकाचे या वर्षाच्या स्पर्धेपूर्वी दहापेक्षा अधिक प्रयोग झालेले नाहीत, हे खरे आहे का ?	होय/नाही																			
१९	असल्यास सोबतच्या नमुन्यातील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे माहिती वेगळ्या कागदावर देण्यात यावी .	<table border="1"> <thead> <tr> <th>नाटकाचे नाव</th> <th>वर्ष</th> <th>पारितोषिकाचा क्रमांक</th> <th>पारितोषिक रक्कम</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>				नाटकाचे नाव	वर्ष	पारितोषिकाचा क्रमांक	पारितोषिक रक्कम												
नाटकाचे नाव	वर्ष	पारितोषिकाचा क्रमांक	पारितोषिक रक्कम																		
२०	रंगभूमी प्रयोग परिनिरीक्षण मंडळाच्या प्रमाणपत्राचा क्रमांक व दिनांक (सोबत प्रमाणपत्र जोडावे)	प्रमाणपत्र क्र: दिनांक:																			
२१	नाटकातील सहभागी कलाकारांचे पत्ते व दूरध्वनीसह यादी जोडली आहे का ? (कलाकार, तंजत्र, दिग्दर्शक व इतर)	होय/नाही																			
२२	मागील वर्षी संस्थेने या स्पर्धेसाठी प्रवेशिका सादर केली होती का ?	होय/नाही																			
२३	असल्यास त्यावेळी संस्थेने प्रत्यक्षात प्रयोग सादर केला होता का ?	होय/नाही																			

२४	विहित नमुन्यातील प्रतिज्ञापत्र सोबत जोडले आहे का ?	होय/नाही

टीप:- १५ नोव्हेंबर, २०२२ पासून स्पर्धेला सुरुवात होईल. प्रवेशिका वेळेत पूर्णपणे भराव्यात. त्रुटी कळविल्या जाणार नाहीत. तारीख वाढवून तसेच बदलून दिली जाणार नाही. उशिरा आलेल्या प्रवेशिका अपात्र होतील.

स्थळ :

स्वाक्षरी

दिनांक :

सचिव/संस्था अध्यक्ष,

(रबरी शिक्क्यासह)

महाराष्ट्र राज्य नाट्य स्पर्धेत प्रवेशिका सादर करताना खालीलप्रमाणे कागदपत्रे जोडणे आवश्यक आहे-

- १) संस्था नोंदणीपत्र
- २) लेखकाची परवानगी
- ३) सेन्सॉर प्रमाणपत्र (नसल्यास एका प्रयोगाची परवानगी आवश्यक आहे)
- ४) रु.३,०००/- धनाकर्ष (डिडि)
- ५) नाटकाच्या संहितेची १ प्रत
- ६) कलाकार व तंत्रज्ञ यादी
- ७) बँकेचा तपशिल

प्रतिज्ञापत्र

प्रति,
संचालक,
सांस्कृतिक कार्य,
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

- (१) आम्ही प्रतिज्ञापूरुवक लिहून देतो की, प्रवेशिकेत भरण्यात आलेली माहिती सत्य व बरोबर आहे.
- (२) आम्ही सादर करीत असलेल्या नाटकातील सर्व कलावंत प्रवेशिकेत नमूद केलेल्या अ.क्र.२४ नुसार नियम क्र. १ (ड) प्रमाणे हौशी आहेत व ते सर्व संस्थेचे अधिकृत सभासद आहेत.
- (३) आम्ही नाट्यस्पर्धेच्या सर्व अटी व नियम वाचले असून त्या सर्वांचे आम्ही पालन करीत आहोत.
- (४) नाट्य महोत्सवाचे नियम आम्हाला बंधनकारक आहेत.
- (५) नाट्य स्पर्धेसाठी आमच्या नाटकाची निवड झाल्यास दिलेल्या ठिकाणी, दिलेल्या तारखेस व वेळेस नाट्यप्रयोग सादर करू.
- (६) काही अपरिहार्य कारणास्तव नाट्यस्पर्धा पुढे ढकलण्यात आल्यास किंवा रद्द झाल्यास संस्थेच्या झालेल्या कोणत्याही खर्चास शासन जबाबदार राहणार नाही.
- (७) संस्थेने ऐनवेळी नाट्यप्रयोग रद्द केल्यास प्रवेशिकेसोबत भरलेली रु.३,०००/- ची अनामत रक्कम शासकीय कोषागारात जमा करण्यात येईल.
- (८) परिक्षकांनी दिलेला निर्णय अंतिम राहिल, याची जाणीव ठेऊन त्याबाबत आम्ही शासनाशी कोणताही पत्रव्यवहार किंवा चर्चा करणार नाही.

स्वाक्षरी

स्थळ :

संस्था अध्यक्ष/सचिव

दिनांक :

(रबरी शिक्क्यासह)

कलाकारांचा पात्रपरिचय

अ.क्र.	कलाकार व तंत्रज्ञांची नावे	वय	भूमिका
१.			
२.			
३.			
४.			
५.			
६.			
७.			
८.			
९.			
१०.			
११.			
१२.			
१३.			
१४.			
१५.			
१६.			
१७.			
१८.			
१९.			
२०.			
२१.	लेखक-		
२२.	दिग्दर्शक-		
२३.	प्रकाश-		
२४.	नेपथ्य-		
२५.	रंगभूषा-		

संस्थेचे नाव व शिक्का :-

६१ वी महाराष्ट्र राज्य नाट्य स्पर्धा

महाराष्ट्र राज्य नाट्य स्पर्धेत सहभागी झालेल्या संस्थांना निर्मितीखर्च रु.६,०००/- तसेच संस्था बाहेरगावची असल्यास त्यांना देय होणारी प्रवासखर्च व दैनिक भत्त्याची रक्कम स्पर्धा संपन्न झाल्यानंतर संस्थेच्या बँक खात्यात जमा करण्यात येईल. संस्थेने खालीलप्रमाणे बँक खात्याचा तपशिल आणि रद्द केलेला धनादेश सोबत जोडावा.

खातेधारक संस्थेचे नाव	
बँकेचे नाव	
बँक खाते क्रमांक (A/C No.)	
IFSC CODE	
ब्रँच (Branch)	

संस्थेचा रद्द केलेला धनादेश येथे जोडावा.

संस्थेचे नाव व शिक्का :-